

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Екологічний супровід господарської діяльності

Шифр та назва спеціальності

101 – Екологія

Інститут

ННІ Механічної інженерії і транспорту

Освітня програма

Інженерна екологія

Кафедра

Хімічна техніка та промислова екологія (154)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

вибіркова

Семестр

7

Мова викладання

українська

Викладачі, розробники

Манойло Євгенія Володимирівна

ievgeniia.manoilo@khpi.edu.ua

к.т.н., доцент, доцент кафедри хімічної техніки та промислової екології

Досвід роботи – 20 років.

Автор понад 50 наукових та навчально-методичних праць.

Провідний лектор з дисциплін: «Вступ до фаху», «Інформаційні технології в інженерній діяльності», «Основи проектування промислових об'єктів з використанням САПР», «Теорія технічних систем»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна спрямована на вивчення теоретичних аспектів екологічного супроводу господарської діяльності – превентивного інструменту екологічного регулювання, а також інструменту планування й проектування, який допомагає формувати стратегічні рішення відповідно до екологічних, соціальних та екологічних цілей сталого розвитку.

Мета та цілі дисципліни

Метою курсу є формування у студентів комплексу знань щодо екологічної безпеки територій, чітке розуміння основних закономірностей формування екологічної небезпеки, набуття практичних вмінь і навичок із виявлення негативних для екології наслідків різних видів господарської діяльності; проводити аналіз виникнення екологічно небезпечних ситуацій; · виділяти найбільш характерні екологічної небезпеки господарської діяльності, визначати її рівні; застосовувати інженерні методи дослідження безпеки технічних систем, визначати причинно-наслідкові зв'язки при оцінці екологічного ризику, вміння запроваджувати ефективні управлінські рішення, формування усвідомленого екологічного світогляду як необхідного атрибуту сучасної ідеології управління природоохоронною та господарською діяльністю. Цілями дисципліни є надання уявлення про об'єкт, предмет, теорію й практичні прийоми екологічного обґрунтування господарської чи іншої діяльності на рівні техніко-економічного

обґрунтування, проектування, будівництва й експлуатації об'єктів; оволодіння основними методиками визначення ступеню екологічного ризику й безпеки запланованої до здійснення діяльності; ознайомлення з законодавством України в галузі екології та охорони навколишнього середовища та законами, що стосуються оцінки впливу на довкілля і стратегічної екологічної оцінки; визначення особливостей проведення екологічної оцінки різних промислових об'єктів (гірничо-видобувних, чорної та кольорової металургії та ін.), об'єктів електроенергетики, водосховищ та ін.); формування основних навичок експертної роботи в галузі природоохоронної діяльності

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль - залік.

Компетентності

Здатність використовувати професійно-профільні знання й практичні навички в екологічному супроводі господарської діяльності, оцінювати вплив на навколишнє природне середовище та видавати рекомендації що до покращення стану навколишнього середовища

Результати навчання

Уміти використовувати професійно-профільні знання й практичні навички в екологічному супроводі господарської діяльності, а саме регулювати, планувати, проектувати та формувати стратегічні рішення відповідно до екологічних, соціальних та екологічних цілей сталого розвитку

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 32 год., практичні роботи – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Організація та управління в природоохоронній діяльності»

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. Практичні заняття дають змогу закріплення отриманих теоретичних знань за опрацьованими питаннями; розвивають практичні навички, формують необхідний рівень практичних навичок роботи з екологічною інформацією та навички професійної роботи.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Оцінка впливу на довкілля від проведення планової господарської діяльності

Тема 2. Законодавство ЄС у сфері оцінки впливу на НС

Тема 3. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» (СЕО). Повноваження суб'єктів стратегічної екологічної оцінки.

Тема 4. Звіт про стратегічну екологічну оцінку

Тема 5. Екологічна ситуація в Україні: оцінка сучасного стану довкілля

Тема 6. Нормативно-правове забезпечення щодо отримання дозвільних екологічних документів для здійснення господарської діяльності. Відповідальність за порушення екологічного законодавства

Тема 7. Екологічні перевірки та правові підстави їх проведення

Тема 8. Екологічне забезпечення господарської діяльності. Екологізація господарської діяльності та екологічно чисте підприємство

Тема 9. Екологічні документи дозвільного характеру щодо викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря підприємствами

- Тема 10. Екологічні документи дозвільного характеру щодо водокористування та надкористування
- Тема 11. Екологічні документи дозвільного характеру щодо поводження з промисловими відходами
- Тема 12. Екологічні документи дозвільного характеру щодо встановлення санітарно-захисної зони підприємства
- Тема 13. Екологічні документи дозвільного характеру щодо підготовка Звіту з оцінки впливу на довкілля (ОВД) та супровід під час погодження
- Тема 14. Екологічні документи дозвільного характеру щодо стратегічної екологічної оцінки
- Тема 15. Екологічний аудит
- Тема 16. Екологічний аутсорсинг

Теми практичних занять

- Тема 1. Порівняння нормативно-правового забезпечення України та Європейських країн щодо отримання дозвільних екологічних документів для здійснення господарської діяльності. Перспективи розвитку екологічно чистих підприємств. Розробка та узгодження екологічної документації дозвільного характеру щодо викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря підприємствами
- Тема 2. Методики розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Розробка та узгодження екологічної документації дозвільного характеру щодо водокористування
- Тема 3. Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів. Оцінка впливу на поверхневі води
- Тема 4. Розробка та узгодження екологічної документації дозвільного характеру щодо надкористування. Методики визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами
- Тема 5. Методики визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу
- Тема 6. Розробка та узгодження екологічної документації дозвільного характеру щодо поводження з промисловими відходами
- Тема 7. Розробка та узгодження екологічної документації дозвільного характеру щодо встановлення санітарно-захисної зони підприємства. Встановлення категорії небезпечності підприємства та уточнення розмірів санітарно-захисної зони
- Тема 8. Розробка та узгодження екологічної документації дозвільного характеру щодо підготовка Звіту з оцінки впливу на довкілля (ОВД) та супровід під час погодження. Розробка та узгодження екологічної документації дозвільного характеру щодо стратегічної екологічної оцінки

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені

Самостійна робота

Курс передбачає самостійне опанування певних тем, для яких студентам надається додаткові матеріали у вигляді відеопрезентацій, статей, посилань на сайти для ознайомлення з додатковою інформацією. Курс також передбачає виконання індивідуального розрахункового завдання

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Монастирський Г.Л. Теорія організації: підручник. 2-е видання, доповнене й перероблене. Тернопіль: Крок, 2019. 368 с.
<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37776/1/Teoriia%20orhanizatsii%202019.pdf>
2. Бобровський А.Л. Екологічний менеджмент: підручник. Суми: Університетська книга, 2018. 586с.

Шлапак Н. С. Екологічний менеджмент : підручник / Н. С. Шлапак, В. С. Волошин, Т. В. Серкутан. Маріуполь : ПДТУ, 2018. 205 с

<https://textbook.com.ua/ekologiya/1473446089>

3. Горун М. В. Пиріг Г. І., Файфура В. В., Федірко М. М. Екологія: навч. посіб. Тернопіль, 2019. 156 с. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38135/3/Посібник%20Екологія%202019.pdf>

4. Екологічне право : навч. посіб. / Резворович К. Р. та ін. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 318 с. https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/5077/1/Екологічне%20право_МАКЕТ.pdf

5. Системи екологічного управління: сучасні тенденції та міжнародні стандарти: посібник / Берзіна С.В. та ін. К.: Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2019. 134 с. <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/23650/1/Systema-ekologichnogo-upravlinnia-2018.pdf>

6. Рябець К. А. Екологічне право України: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 438 с https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/06-Ekolog_pravo-Ryabec.pdf

Додаткова література

1. Екологія та збалансоване природокористування: навчальний посібник / Мальований М. С., Леськів Г.З. Херсон: Олді-Плюс, 2019. – 314 с. .

<https://library.ztu.edu.ua/doccard.php/106074>

2. Організаційно-економічний механізм поводження з відходами в Україні та шляхи його вдосконалення. / Міщенко В.С., Виговська Г.П. К.: Наукова думка, 2019. 295 с.

3. Екологічне право України. Особлива частина : навч. посіб. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – 2-ге вид., змін. / за заг. ред. О. М. Шуміла. – Харків, 2017. – 384 с.

<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9018>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються за результатами поточного оцінювання. Залік : практичні роботи 20%, розрахункове завдання 20%, дві контрольні роботи по 30%.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

31.08.2024 р.

Завідувач кафедри
Олексій ШЕСТОПАЛОВ

31.08.2024 р.

Гарант ОП
Антоніна САКУН